

BINO VA INSHOOTLAR KADASTIRINI GEOAXBOROT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA ELEKTIRON XARITALARNI YARATISH VA UNDA FOYDALANISH

Samarqand Davlat Arxitektura-qurilish universiteti

“Geodeziya va kartografiya” kafedrası

M.K.Isakov “Geodeziya. Kartografiya” ixtisosligi tayanch doktorant (PhD),

I.X.Omonov, M.I.Xusanova, “Geodeziya va kartografiya” kafedrası katta

o‘qituvchisi

Xakimova K. R. Farg‘ona Politexnika instituti “Geodeziya va kartografiya”

kafedrası g.f.f.n.dos.

F.Ch.To‘layev “Geodeziya va kartografiya” kafedrası talabasi

Annotatsiya. Elektron xaritalar bino va inshootlar kadastirini muvaffaqiyatli boshqarish uchun bir nechta qo‘shimcha imkoniyatlar yaratish va ularning yordamida bino va inshootlar kuzatuvining muvaffaqiyatli boshqarish, geoaxborot texnologiyalari asosida elektron xaritalar yaratish hamda uni kengaytirish va tahrirlash.

Kalit so‘zlar: GIS dasturlarini ishlatish, mobil va veb ilovalar, 3D xaritalarini yaratish.

Abstract. Electronic maps create several additional opportunities for the successful management of the cadastre of buildings and structures, and with their help, the successful management of monitoring of buildings and structures, the creation of electronic maps based on geoinformation technologies, as well as its expansion and editing.

Keywords: use of GIS programs, mobile and web applications, creation of 3D maps.

Bino va inshootlar kadastirini geoaxborot texnologiyalari asosida elektron xaritalarni yaratish va ularni foydalanishning bir necha usullari mavjud. Bu usullar quyidagilardan iborat:

1. Bino va inshootlar kadastirlar xaritalarini geodezik koordinatalar tizimini orqali GIS dasturlarini ishlatish.

2. Yerning joylashuvi va kadastr ma'lumotlar bazasi yaratish uchun aerokosmik va dronlar yordamida olingan muhim axborotlarni to'plash.

3. Kadastr axborotlarni yig'ish uchun maxsus qo'shimcha dasturlar yaratish.

4. Kadastr axborotlarni elektron xaritalarda namoyish etish uchun veb-saytlar va mobil ilovalar yaratish.

Ushbu usullar yordamida kadastr axborotlar va yig'ilgan axborotlar elektron xaritalarda namoyish etilishi va foydalanishga tayyor bo'lishi mumkin. Bu, har xil foydalanishlarni yaratish uchun imkon beradi, masalan, davlat hududlarini belgilash, hududiy yuritish uchun erkin hududlarni aniqlash, qurilish va texnik infrastrukturani rejalashtirish va boshqa ko'p imkoniyatlar yaratish uchun.

Elektron xaritalar kadastr axborotlarni yig'ish, tahlil qilish va tahrirlashning yanada kuchli va samarali usullarini taqdim etadi. Elektron xaritalar yordamida, kadastr axborotlar va muhim axborotlar manbalari, shuningdek, tarixiy va o'zgaruvchan ma'lumotlar, ob'ektlarning koordinatalari, sarlavhalar, sifatli rasmlar va boshqa tafsilotlar keng ko'rsatilishi mumkin.

GIS dasturlari yordamida, xaritalar yaratish, o'zgartirish va kengaytirish mumkin. Bu dasturlar, kadastr axborotlari va ma'lumotlar bazalarini birlashtirishga imkon beradi va ularni bitta joyda yig'ish va tafsilotlarni tahlil qilishga yordam beradi.

Elektron xaritalar mobil ilovalar yordamida ham foydalanishga qulaydir. Bu ilovalar, eng so'nggi axborotlarga kirish, kadastr axborotlarni o'zgartirish, ko'rish va tahrirlashga imkon beradi. Mobil ilovalar, bino va inshootlar kadastirini boshqarishda ham katta yordam beradi.

Bundan tashqari elektron xaritalar qurilish va moliya islohotlariga oid muammolarni yechishga yordam beradi. Ularning yordamida shahar qurilishini rejalashtirish, inshootlarni rekonstruktsiya qilish, davlat boshqaruvi va boshqa ko'plab sohalarda ham foydalanish mumkin.

Elektron xaritalar bino va inshootlar kadastirini muvaffaqiyatli boshqarish uchun bir nechta qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi. Ularning yordamida bino va

inshootlar kuzatuvining muvaffaqiyatli boshqarilishi mumkin. Bino va inshootlar kadastirining geoaxborot texnologiyalari asosida elektron xaritalar yaratish, uning kengaytirish va tahrirlash, mobil ilovalarda va veb-saytlarda foydalanishning muhim o'zgarishlarni keltiradi.

Shu bilan birga, elektron xaritalar bino va inshootlar kadastirini boshqarishda qo'llaniladigan yorqin va innovatsion usullardan biridir. Boshqa texnologiyalar, masalan, dronlar, geodezik asboblari, kosmik apparatlar va aerosuratlar yordamida ma'lumotlar bazasini shakillantirish, kadastr ma'lumotlarni qayta ishlash va tahlil qilish uchun yuqori aniqlikdagi asboblari va dasturlari yaratish imkonini beradi

Barcha usullari bir qancha imkoniyatlar yaratishga yordam beradi. Ularning yordamida, bino va inshootlar kadastirini boshqarish osonlashadi va ishlab chiqarishni samarali bo'ladi.

Bino va inshootlar kadastirini geoaxborot texnologiyalari asosida boshqarish, har xil ma'lumotlar taqdim etadi. Ular quyidagilar hisoblanadi:

1. Ishga tushirish va ma'lumot bazasini yaratish: Elektron xaritalari va geoaxborot texnologiyalari asosida bino va inshootlar kadastiri ma'lumot bazasini yaratish va tahlil qilish oson va tez bo'ladi. Bu yordamda, to'liq va aniq ma'lumotlar bazasi shakillanishi mumkin, bu esa bino va inshootlar kadastr sohasida maqsadli va samarali qarorlar qabul qilishga yordam beradi.

2. Mobil va veb ilovalarda foydalanish: Elektron xaritalari mobil va veb ilovalari orqali foydalanish mumkin. Bu yordamda, bino va inshootlar kadastiri axborotlarini o'zgartirish va ko'rish uchun mobil ilovalari orqali foydalanish qulay. Veb ilovalari esa, bino va inshootlar kadastiri axborotlarini ko'rish va qayta ishlash imkonini beradi.

3. Boshqa sohalar bilan birgalikda ishlatish: Elektron xaritalari va geoaxborot texnologiyalari bino va inshootlar kadastirining boshqa sohalar bilan birgalikda ishlatilishini ham ta'minlaydi. Ularning yordamida, bino va inshootlar kadastiri axborotlari boshqa sohalaridagi axborotlar bilan birikmalarni tashkil qilish, axborotlarni tahlil qilish va ko'rsatish, uning o'rni yoki kirib chiqish joyini aniqlash osonlashadi.

Shu sababli, bino va inshootlar kadastirini geoaxborot texnologiyalari yordamida boshqarish, bino va inshootlar kadastr sohasida innovatsion va samarali yondashuv yaratish uchun yaxshi yechimdir.

Elektron xaritalar va geoaxborot texnologiyalari bino va inshootlar kadastirini boshqarishda bir nechta afzalliklarni taqdim etadi. Bunday yordam asosida, ma'lumotlar bazasini ishlab chiqish, yig'ilish va tahlil qilishni osonlashtiradi. Bu esa, bino va inshootlar kadastr sohasida ishlab chiqarishni optimallashtirishga yordam beradi. Biroq, bino va inshootlar kadastirini geoaxborot texnologiyalari asosida boshqarishning shaxsiy maqsadlar va eng muhim afzalliklari quyidagilar hisoblanadi:

1. Qanday qilib kadastirni rivojlantirish: Geoaxborot texnologiyalari asosida kadastr ma'lumotlar bazasini shakllantirish, tahlil qilish va o'zgartirish osonlashadi. Bu esa, bino va inshootlar kadastiri ma'lumotlarini ko'proq aniq qilish, yana kuzatuvlarni kengaytirish va barcha bino va inshootlar kadastr sohasida maqsadli va samarali qarorlar qabul qilish imkonini yaratadi.

2. Bino va inshootlar kadastirini boshqarishning oson usullari: Elektron xaritalar va geoaxborot texnologiyalari asosida bino va inshootlar kadastiri axborotlari oson va tez o'zgartirish va yangilash mumkin. Buning natijasida, bino va inshootlar kadastr sohasida ko'plab muammolar tez va samarali yechiladi.

3. Ko'pgina biznes qo'llanmalari: Bino va inshootlar kadastiri geoaxborot texnologiyalari asosida ma'lumotlar bazasini shakllantirish va tahlil qilish mumkin. Bu esa, bino va inshootlar kadastr sohasida innovatsion biznes modelini amalga oshirishga yordam beradi.

4. Samarali ishlashini taminlash: Elektron xaritalar va geoaxborot texnologiyalari asosida bino va inshootlar kadastiri axborotlari samarali bir shaklda ko'rsatish mumkin. Bu esa, kadastr ma'lumotlarni oson va tez o'zgartirish, kuzatish va qarorlar qabul qilish uchun biznes qo'llanmalari yaratishning yanada samarali bo'lishiga imkon beradi.

Yana bir necha muhim afzalliklardan biri, geoaxborot texnologiyalari asosida kadastr ma'lumotlarni oson va tez o'zgartirish, kuzatish va barcha bino va inshootlar

kadastr sohasida maqsadli va samarali qarorlar qabul qilishga imkon berishi. Bu esa, kadastr ma'lumotlarni aniq shakllantirish, kuzatuvlarni kengaytirish va qarorlar qabul qilishni osonlashtirish uchun muhimdir.

Boshqa bir afzallik esa, geoaxborot texnologiyalari asosida bino va inshootlar kadastrining 3D xaritalarini yaratishdir. Bu xaritalar barcha bino va inshootlar bir maqsadga ega bo'lgan ma'lumotlarni ko'rsatishga imkon beradi. Bu esa, bino va inshootlar kadastrining keng miqiyosida foydalanish, yangilash va rivojlantirish uchun samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Shu bilan birga, geoaxborot texnologiyalari asosida elektron xaritalar va kadastr ma'lumotlarni yaratish, o'zgartirish va tahlil qilish uchun bir qancha usullar mavjud. Bu esa, bino va inshootlar kadastr sohasida innovatsion yondashuvni rivojlantirishga yordam beradi. Buning bilan birga, geoaxborot texnologiyalari asosida bino va inshootlar kadastrini boshqarishda muhim vosita bo'lib xizmat qilish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Mirzaliev T., Safarov E.Yu., Egamberdiev A., Qoraboev J.S. "Kartashunoslik". - T.: Cho'lpon, 2012. - 240 b.
2. Safarov E.Yu., Musaev I.M., "Geoaxborot tizim va texnologiyalar". T., Darslik, 2011. - 148 b.
3. Allanazarov O.R. "GAT texnologiyalari asosida aloqa ob'ektlari kadastrini kartografik - geodezik ta'minotini takomillashtirish". Dissertatsiya 2019 y. 116 b.
4. Suyunov A.S., Suyunov Sh.A. i dr. Kartografiya. (Uchebник). «Innovatsion rivojlanish nashriyot matbaa uyi». T.2021, 17,1 b.t.
5. Ruzmetov, Y., & Valieva, D. (2021). Specialized railway carriage for grain. In E3S Web of Conferences (Vol. 264, p. 05059). EDP Sciences.
6. Sh, V. D., Erkinov, S. M., Kh, O. I., Zh, A. S., & Toirov, O. T. (2022). IMPROVING THE TECHNOLOGY OF MANUFACTURING PARTS TO REDUCE COSTS. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(5), 1834-1839.